

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 5To/140/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2122014727
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Kristína Ferencziová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:2122014727.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kristíny Ferencziovej a sudcov JUDr. Martina Žovinca a Mgr. Michala Polláka, v trestnej veci obžalovaného: A. B., nar. XX.XX.XXXX v C., t. č. v ÚVTOS Ilava, pre prečin krivého obvinenia podľa § 345 odsek 1 Trestného zákona, o odvolaní prokurátora Okresnej prokuratúry Trnava a obžalovaného proti rozsudku Okresného súdu Trnava zo dňa 26.05.2023, č.k. 35T/3/2022 - 418, na verejnom zasadnutí konanom dňa 28.3.2024 takto

rozhodol:

I. Podľa § 321 ods. 1 písm. d), ods. 2 Trestného poriadku zrušuje sa napadnutý rozsudok vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu.

II. Podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku sa obžalovaný

A. B., nar. XX.XX.XXXX v C.
trvalé bydlisko: X, XXX XX A., Slovensko
t. č. ÚVTOS Ilava

odsudzuje:

Podľa § 345 ods. 1 Trestného zákona s prihliadnutím na § 36 písm. l) Trestného zákona, § 37 písm. m) Trestného zákona a § 38 ods. 2 Trestného zákona a s použitím § 43 Trestného zákona na ďalší trest odňatia slobody vo výmere 12 (dvanásť) mesiacov.

Podľa § 48 ods. 4 Trestného zákona sa obžalovaný na výkon trestu odňatia slobody zaraďuje do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia.

III. Podľa § 319 Trestného poriadku sa odvolanie obžalovaného A. B., nar. XX.XX.XXXX, zamietá.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom Okresného súdu Trnava zo dňa 26.05.2023, č.k. 35T/3/2022 – 418 bolo rozhodnuté tak, že súd obžalovaného A. B. uznal za vinného zo spáchania prečinu krivého obvinenia podľa § 345 odsek 1 Trestného zákona. Za to ho odsúdil podľa § 345 ods. 1 Trestného zákona s prihliadnutím na § 36 písm. l) Trestného zákona, § 37 písm. m) Trestného zákona a § 38 ods. 2 Trestného zákona, § 39 ods. 2 písm. d) Trestného zákona, § 39 ods. 4 Trestného zákona per analogiam a s použitím § 43 Trestného zákona na ďalší trest odňatia slobody v trvaní 12 (dvanásť) mesiacov. Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona súd obžalovaného pre výkon trestu odňatia slobody zaraďil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Proti tomuto rozsudku podal obžalovaný odvolanie a to čo do výroku o treste. Obžalovaný odôvodnil svoje odvolanie tým, že (citácia):

„Obhajoba sa v plnom rozsahu pridrža znenia záverečnej reči, ktorá odznela na hlavnom pojednávaní dňa 26. mája 2023. Sme toho názoru, že nie je účelné obžalovanému ukladať ďalší trest, nakoľko obžalovaný si už vykonáva dlhoročný trest odňatia slobody. Motív obžalovaného spáchať trestný čin je rovnako zrejmý. Obžalovaný nemal v úmysle negatívne poznačiť súkromný a pracovný život poškodeného D., avšak sa snažil dostať mimo ÚVTOS Leopoldov za účelom obnovenia stretávania obžalovaného s jeho maloletými deťmi. Ako je zrejmé, obžalovaný vyjadril ľútosť nad svojim konaním a poškodenému sa ospravedlnil písomne, ako aj osobne na hlavnom pojednávaní.

Udržiavanie rodinných vzťahov s odsúdenými príbuznými je veľmi komplikovanou a diskutovanou témou v rámci odbornej verejnosti. Súd v rozsudku zaujal veľmi konzervatívny postoj, ktorý v súčasnosti nie je globálne akceptovaný. Je pravdou, že odsúdená osoba má obmedzenú osobnú slobodu (čím dochádza aj k obmedzovaniu práv odsúdených na rodinný život), účelom ukladania trestov je však aj následná resocializácia a postupné obnovenie začlenenia odsúdených osôb späť do spoločnosti. Žiadny trest odňatia slobody nemôže slúžiť na popretfhanie rodinných väzieb, nakoľko dochádza k presne opačnému prípadu: deti nemôžu spoznať svojich rodičov a udržiavať s nimi rodinné väzby.

ESLP vo svojich rozhodnutiach konštantne uvádza, že byť spolu je základom práva na rodinný život. Zároveň je zrejmé, že v prípade, ak odsúdený nepredstavuje riziko pre návštevy, mali by byť realizované minimálne jednu hodinu týždenne priamym kontaktom. Tieto okolnosti treba skúmať u každého jedného odsúdeného osobitne. Situácia na Slovensku je však v tomto prípade nevyhovujúca, nakoľko Európsky výbor na zabránenie mučenia a neľudského či ponižujúceho zaobchádzania označil situáciu v slovenských ÚVTOS za poľutovaniahodnú.

Aj keď sa obžalovaný uchýlil k nezákonnej metóde možnosti jeho premiestnenia do iného ÚVTOS, ktorý by bol bližšie k jeho deťom, nemožno jednostranne judikovať, že výkonom trestu odňatia slobody zanikli jeho rodičovské práva a tým „zlegalizovať“ zničenie jeho rodinných väzieb. Ako je z prejednávanej právnej veci zrejmé, v prípade, ak by obžalovaný ostal v ÚVTOS Leopoldov, nemohol by sa stretávať so svojimi maloletými deťmi.

Čo sa týka povahy spáchaného skutku, súd v napadnutom rozsudku uvádza, že sa jedná o čin, ktorý negatívne poznačil poškodeného v jeho súkromnom a rodinnom živote a spáchanie činu malo difamačný efekt vo verejnom priestore, ako aj v súkromnom živote poškodeného. S uvedenými závermi súdu sa nestotožňujeme. Z výpovede poškodeného z prípravného konania je zrejmé, že po tom, ako ho obžalovaný „udal“, bol predvolávaný na výsluchy a stal sa terčom celkom bežných a neškodných poznámok od kolegov v ÚVTOS. Z povahy jeho zamestnania je zrejmé, že takéto poznámky sú na pracovisku úplne bežné a nemajú negatívny podtón. Skutočnosť, že poškodený ich vníma negatívne, je čisto jeho subjektívny pohľad. Je takisto zrejmé, že poškodený spáchaním činu neprišiel o zamestnanie a naďalej pracuje ako príslušník ZVJS bez ohrozenia jeho vážnosti či bezúhonnosti.

Ďalej uvádzame, že poškodený síce bol vystavený úkonom trestného konania na základe trestného oznámenia obžalovaného, nebol však väzobne stíhaný ani inak obmedzovaný v rámci pôvodného trestného konania. Tento zásah preto nemožno považovať za tak razantný, aby bol obžalovanému uložený aj následný trest odňatia slobody. Rovnako nie je zrejmé, aký difamačný efekt vo verejnom priestore mal súd na mysli, nakoľko trestné konanie na základe oznámenia obžalovaného nebolo medializované, o prípade široká verejnosť takpovediac nemá ani odkiaľ vedieť, nakoľko sa stal v rámci ÚVTOS. Dopady na súkromný a rodinný život poškodeného preto považujeme za minimálne až nepatrné a sme toho názoru, že súd zmienené následky v rozsudku iba neprimerane zveličil. Nič však nemení na veci to, že obžalovanému je úprimne ľúto spáchaného skutku a ospravedlnenie myslel vážne.

Sme toho názoru, že súd v napadnutom rozsudku dospel k nesprávnym záverom ohľadom dôvodov uloženia následného trestu odňatia slobody. S odkazom na právny názor ústavného súdu SR, ktorý judikoval, že odsúdený nie je nepriateľom spoločnosti, dodávame, že uložený trest nereflektuje zásadu oportunity. V odôvodnení rozsudku súd jasne uviedol, že uložený trest má byť odkazom pre všetkých odsúdených, že vykonávanie trestu odňatia slobody za obzvlášť závažné zločiny nemôže „konzumovať“ či „zhojiť“ ich následnú a oveľa miernejšiu trestnú činnosť.

Uvedené odôvodnenie rozsudku považujeme za protichodné so zásadami ukladania trestov. V právnom štáte je úplne vylúčené ukladať tzv. exemplárne tresty. Takýto druh trestov má pôsobiť odstrašujúco voči budúcim páchatelom, nespĺňa však atribúty generálnej prevencie a individuálnej represie tak, ako je to uvedené v ustanoveniach Trestného zákona.

Dovoľujeme si poukázať aj na už spomínanú zásadu oportunity, ktorá sa viaže na tzv. relatívne teórie účelu trestu. Účelom trestu je predovšetkým individuálna represia a generálna prevencia. Nemožno sa teda stotožniť s názorom, že trest by mal byť „odplatou“ za spáchaný trestný čin, avšak trest má byť uložený z dôvodu, aby nebolo páchané zlo v rámci spoločnosti. Obžalovaný si v súčasnosti odpýkava výnimočný trest za spáchanie trestného činu proti životu a zdraviu. Oproti tomu je trest odňatia slobody

za spáchanie trestného činu krivého obvinenia, za ktorý by mohol sudca uložiť netrestanej osobe trest odňatia slobody s podmieneným odkladom, absolútne zanedbateľný až bezvýznamný.

Dôležitým je práve význam trestu. t. j. jeho tvrdosť a citeľnosť a spôsob naplniť účel trestu. V uvedenej veci nemožno dospieť k záveru, že by trestná sadzba za spáchanie prečinu krivého obvinenia bola tvrdšia či citeľnejšia ako dvadsaťpäťročný trest odňatia slobody za vraždu a porušovanie domovej slobody. V súvislosti s uvedeným si dovoľujeme poukázať aj na protichodnosť tvrdení v odôvodnení rozsudku.

Súd na jednej strane odôvodňuje uloženie následného trestu odňatia slobody u obžalovaného za účelné, nakoľko je toho názoru že obžalovaný sa dopustil viacerých disciplinárnych previnení v rámci výkonu trestu, čím nedošlo k náprave jeho správania. Na strane druhej súd v rozsudku určil, že obžalovaný bude vykonávať trest v druhom stupni stráženia, a to z dôvodu, že obžalovaný začal zaujímať kritický postoj k svojmu správaniu a možno konštatovať, že ku koncu vykonávania výnimočného trestu dôjde k jeho náprave, t. j. môže byť umiestnený aj v ÚVTOS s nižším stupňom stráženia. Nemožno uložiť ďalší trest obžalovanému v prípade, ak súd v odôvodnení rozsudku konštatuje postupnú pozitívnu nápravu správania u obžalovaného.

Sme preto toho názoru, že u obžalovaného Je možné postupovať v zmysle ustanovenia § 40 ods. 1 písm. a) Trestného zákona a súd by mal rozhodnúť o upustení od potrestania obžalovaného.

PETIT

V nadväznosti na vyššie uvedené navrhujeme, aby Krajský súd v Trnave Rozsudok Okresného súdu Trnave zo dňa 26. mája 2023 č. k. 35T/3/2022 - 418 podľa ustanovenia § 321 ods. 1 písm. e) TP zrušil v časti výroku o treste, a podľa § 322 ods. 3 TP rozhodol o treste tak, že upustí od potrestania obžalovaného v zmysle ustanovenia § 40 ods. 1 písm. a) Trestného zákona.“

Prokurátor podal odvolanie pre nesprávnosť výroku o treste a spôsobu jeho výkonu. Odôvodnil ho tým (citácia):

„Samosudca Okresného súdu Trnava v odôvodnení rozsudku zo dňa 26.05.2023, pod sp. zn. :35T/3/2022 ohľadom druhu, výmery a spôsobu výkonu trestu odňatia slobody okrem iného „im meritum“ uviedol, že pri určovaní druhu a výmery trestu súd prihliadal najmä na spôsob spáchania trestného činu a jeho následok, zavinenie a jeho mieru, pohnútku, prirážajúce okolnosti, poľahčujúce okolnosti a na osobu obžalovaného, jeho pomery a možnosti jeho nápravy. Súd po zvážení všetkých rozhodných skutočností dôležitých pre určenie druhu a výmery trestu, s prihliadnutím na to, že zistil u obžalovaného jednu poľahčujúcu okolnosť (§ 36 písm. 1) Trestného zákona - priznal sa k spáchaniu trestného činu a tento úprimne oľutoval) a jednu prirážajúcu okolnosť podľa § 37 písm. m) Trestného zákona - už bol za trestný čin odsúdený), dospel súd k záveru, že obžalovanému je potrebné uložiť ďalší trest odňatia slobody vo výmere 12 mesiacov, teda na dolnej hranici trestnej sadzby. Súd obžalovanému neukladal trest prísnejší, napriek jeho trestnej minulosti a osobnosti odsúdeného, ktorý má zjavne sklony k nerešpektovaniu právnych noriem (súd príkladom poukázal na problémy so správaním sa odsúdeného aj v prostredí ústavu - teda v prostredí nútené o vynučovania pravidiel,) nakoľko zohľadnil, že odsúdený vykonáva už výnimočný trest, ku skutku sa priznal a poškodenému sa písomne, ako aj na hlavnom pojednávaní ospravedlnil za spôsobené nepríjemnosti. Nakoľko boli splnené zákonné podmienky podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona, súd zaradil obžalovaného na výkon trestu do ústavu so stredným stupňom stráženia. Súd sa nestotožnil s návrhom prokurátora zaradiť odsúdeného na výkon trestu do ústavu s maximálnym stupňom stráženia, a to z dôvodu, že neboli na to splnené zákonné podmienky. Ak obžalovaný bude trest vykonávať, bude ho vykonávať po vykonaní aktuálne uloženého trestu, kedy do skončenia jeho výkonu si môže dodatočne vytvoriť podmienky na preradenie do ústavu s miernejšou formou stráženia. Pre nápravu odsúdeného bude postačujúce, pri zohľadnení závažnosti trestného činu (prečin) a mieru narušenia obžalovaného, kedy táto môže byť ešte dlhoročným výkonom už uloženého trestu zmiernená (napr. obžalovaný počas doterajšieho výkonu trestu prejavil čiastočne kritický postoj, čo svedčí o postupnom procese jeho nápravy), jeho zaradenie do ústavu so stredným stupňom stráženia. Vzhľadom na vyššie uvedené, sa s názorom samosudcu Okresného súdu Trnava v plnej miere, č10 sa týka predovšetkým aplikácie poľahčujúcej okolnosti v intenciách § 36 písm. l) Trestného zákona, nestotožňujem. V kontexte s uvedeným je na mieste zamerať pozornosť na doslovné znenie predmetného paragrafu, ktoré v sebe poníma dve materiálne zložky, ktorými sú v prvom rade „priznanie“ a v druhom rade „úprimné oľutovanie“, pričom prokuratúra je toho názoru, že zo strany obžalovaného A. B. nebol naplnený druhý materiálny predpoklad spočívajúci v „úprimnom oľutovaní“. V nadväznosti na uvedené je na mieste dať do pozornosti celkové „správanie sa“ obžalovaného počas, skoro celého, trestného stíhania vedeného voči jeho osobe v spojení s jeho osobnostným profilom, resp. jeho rešpektovaním elementárnych vzorcov správania sa v ústave na výkon trestu odňatia slobody. Čo sa týka samotného postoja obžalovaného k trestnej činnosti je na mieste uviesť, že tento sa od

začiatku trestného stíhania voči jeho osobe nepriznával k spáchaniu potencionálneho protiprávneho konania pre ktoré mu bolo vznesené obvinenie, pričom „pokračoval“ v deklarácii skutočností, ktoré uviedol vo vzťahu k svedkovi-poškodenému v rámci podávania trestného oznámenia a v rámci jeho výsluchu v konaní vedenom na Úrade inšpekčnej služby, útvaru inšpekcie, odbore boja proti korupcii a organizovanej kriminalite pod ČVS: UIS-28/BKOK-2020. Následne, po podaní obžaloby v tejto trestnej veci a nariadení termínu hlavného pojednávania, nebol prítomný na hlavnom pojednávaní z dôvodu, že požiadal, aby sa hlavné pojednávanie konalo bez neho, a teda logicky nemohol uskutočniť ani vyhlásenie podľa § 257 ods. 1 písm. a), písm. b) alebo písm. c) Trestného poriadku. Vzhľadom na sled jednotlivých naviazujúcich udalostí možno konštatovať, že k „priznaniu a oľutovaniu“ obžalovaného prišlo „de facto“ až na konci celého trestného procesu, po vykonaní všetkých relevantných dôkazov navrhnutých v obžalobe (dokonca aj dôkazov navrhnutých obžalovaným, resp. jeho obhajcom), ktorých vykonaním sa opodstatnenosť vedenia trestného stíhania voči jeho osobe len zvýšila, t. j. v koherentnom výklade jednotlivých dôkazov nebol racionálny predpoklad, že by k uznaniu jeho viny zo spáchania predmetného trestného činu, neprišlo. Až po vykonaní všetkých podstatných dôkazov navrhnutých prokurátorom a niektorých dôkazov navrhnutých obžalovaným, prišlo k tzv. „obratu postoja“ zo strany obžalovaného A. B., ktorý zaslal ospravedlňujúci list svedkovi poškodenému a požiadal o možnosť realizovať vyhlásenie podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku (pričom tento postup samosudcu prokuratúra nerozparuje).

Vzhľadom na uvedené je na mieste prijať deklaratórny záver, že zmena postoja obžalovaného A. B. v sebe nesie výrazný charakter „kalkulácie, keď už videl, že sa pre neho trestné stíhanie neskončí priaznivo“, namiesto skutočného oľutovania. V kontexte s uvedeným možno dať do pozornosti aj ustálenú rozhodovaciu prax všeobecných súdov, napr. s poukazom na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30.06.2020, sp. zn. 5Tdo/40/2020: „Pokiaľ ide o preukázanie splnenia druhej podmienky v podobe „kvalifikovanej“ ľútosti, túto je potrebné posudzovať podľa konkrétnych okolností prípadu, pričom záver o jej ne/existencii nemožno zakladať výlučne na ústnych prejavoch obvineného uskutočnených pred súdom, ale je nevyhnutné zohľadniť aj ostatné procesné prejavy obvineného (napr. obsah záverečnej reči, posledného slova), celkové okolnosti prípadu (napr. o aký druh trestnej činnosti s prihliadnutím na formu zavinenia išlo), osobu páchatel'a (napr. či doposiaľ viedol riadny život), príp. ďalšie skutočnosti, ktoré predznamenávajú jeho vnútorný vzťah k spáchanému trestnému činu. (mutatis mutandis: rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 22.01.2020, sp. zn. 3To/5/2019, uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 28. novembra 2017, sp. zn. III. ÚS 708/2017 etc.)

Čo sa týka odôvodnenia výroku rozsudku samosudcu Okresného súdu Trnava podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku, ktorým zaradil obžalovaného A. B. do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia sa žiada uviesť nasledovná relevantná skutočnosť. Obžalovaný A. B. je od začiatku nástupu na výkon trestu odňatia slobody, pre spáchanie obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. b), písm. e) a iné, zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom stráženia. Počas výkonu trestu odňatia slobody jeho správanie v tomto stupni stráženia nebolo na požadovanej úrovni, o čom svedčí šesť disciplinárnych trestov, pričom posledného z nich sa dopustil v Ústave na výkon trestu odňatia slobody v Ružomberku, t. j. po tom, čo jeho „želanie“ týkajúce sa preloženia z ústavu na výkon trestu odňatia slobody a Ústavu na výkon väzby Leopoldov bolo „naplnené“. Možno konštatovať, že ani po tomto preložení sa jeho správanie nestabilizovalo, povadené inak, ani prostriedky prevýchovy uplatňované na jeho osobu v maximálnom stupni stráženia, nemali na zmenu elementárnych vzorcov správania sa obžalovaného absolútne žiaden pozitívny dopad, resp. neprišlo zo strany obžalovaného A. B. k ich osvojeniu. Na tomto mieste je vhodné podotknúť, že obžalovaný A. B. vykonáva trest odňatia slobody v najprísnejšom možno režime, ktorého prvky na jeho osobu nedokázali vytvoriť u neho princíp osvojenia si ich. Vzhľadom na uvedené preto nie je zrejmé, na poklade akých skutočností prišiel samosudca Okresného súdu Trnava k záveru, žeby prostriedky uplatňované na obžalovaného v strednom stupni stráženia, mali na neho žiaduci prevýchovný efekt. Pokiaľ ide o argumentáciu samosudcu v tom smere, že v priebehu výkonu aktuálneho trestu odňatia slobody môže prísť k „prevýchove“ jeho osoby tak sa žiada záverom dodať, že takýto argument samosudcu je skôr priaznivým hypotetickým konštruktom v prospech obžalovaného A. B., bez jeho opory v aktuálne vykonanom dokazovaní v rámci tohto trestného stíhania, pričom koniec koncov, pokiaľ by aj v priebehu výkonu daného trestu odňatia slobody prišlo k jeho náprave, nič nebráni tomu, aby prišlo ku konaniu o preradenie jeho osoby z ústavu s maximálnym stupňom stráženia do ústavu so stredným stupňom stráženia. V danom smere je možné okrajovo dať do pozornosti taktiež ustálenú rozhodovaciu prax všeobecných súdov, napríklad s poukazom na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 26. januára 2021, sp. zn. 4To/12/2020: „Osobu páchatel'a je pritom potrebné hod čtiť vo všetkých

súvislostiach a nemožno obísť ani možnosť jeho nápravy. Úsudok o možnosti nápravy páchatel'a si súd vytvára, či už na základe hodnotenia povahy a závažnosti spáchaného trestného činu pri náležitom zhodnotení osoby páchatel'a. Možnosť nápravy páchatel'a konkretizuje jeho osobu vo všetkých zásadných súvislostiach. Primárne ide o stanovenie prognózy budúceho vývoja správania sa páchatel'a na základe objasnenia jeho osobnostných vlastností a ich spojitosti so spáchaným trestným činom vrátane vplyvu sociálnej mikroštruktúry. Záver súdu o možnosti nápravy páchatel'a musí byť pritom vždy v súlade s ochranou, ktorú súd uloženým trestom poskytuje, záujmom spoločnosti, štátu, občanom pred útokmi páchatel'ov trestných činov a výchovným pôsobením na ostatných členov spoločnosti. Pri ukladaní trestov je nutné vychádzať zo spojenia a vzájomnej vyváženosti dvoch princípov, a to princípu zákonnosti trestu a princípu individualizácie trestu.“ (mutatis mutandis: uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 02.12.2020, sp. zn. 4To/8/2020, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 03.03.2021, sp. zn. STo/11/2019).

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti preto navrhujem, aby Krajský súd v Trnave podľa § 321 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku v spojení s § 322 ods. 3 Trestného poriadku zrušil odvolaním napadnutý výrok o treste a spôsobe jeho výkonu rozsudku Okresného súdu Trnava zo dňa 26.05.2023, pod sp. zn. 35T/3/2022 vo vzťahu k obžalovanému A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom: A. E. X, XXX X:X A., t. č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody Ružomberok, Dončova c.: 6, 034 01 Ružomberok a uložil obžalovanému trest odňatia slobody podľa § 345 ods. 1 Trestného zákona, § 37 písm. m) Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 4 Trestného zákona vo výške minimálne, 28 (dvadsaťosem) mesiacov so zaradením obžalovaného do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom stráženia podľa § 48 ods. 4 Trestného zákona.“

Odvolací súd rozhodoval o odvolaní obžalovaného na verejnom zasadnutí, ktoré vykonal v prítomnosti obžalovaného (prítomnosť zabezpečená prostredníctvom telemostu), jeho obhajcu a prokurátora. Obhajca navrhol upustiť od potrestania. Prokurátor navrhol rozhodnúť v zmysle odôvodnenia jeho odvolania a uložiť obžalovanému bez použitia poľahčujúcej okolnosti podľa §36 písm. l) Trestného zákona trest odňatia slobody v minimálnej výmere 28 mesiacov nepodmienečne. Prokurátor navrhol odvolanie obžalovaného ako nedôvodné zamietnuť podľa § 319 Trestného poriadku.

Podľa § 315 Trestného poriadku o odvolaní proti rozsudku okresného súdu rozhoduje krajský súd. O odvolaní proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu rozhoduje najvyšší súd.

Podľa § 316 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku:

1) Odvolací súd zamietne odvolanie, ak bolo podané oneskorene, osobou neoprávnenou alebo osobou, ktorá sa odvolania výslovne vzdala alebo znovu podala odvolanie, ktoré v tej istej veci už predtým výslovne vzala späť alebo bolo podané proti výroku, proti ktorému nie je prípustné.

3) Odvolací súd zruší napadnutý rozsudok a vec vráti súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol, ak zistí, že

a) súd rozhodol v nezákonnom zložení,

b) obžalovaný nemal obhajcu, hoci išlo o prípad povinnej obhajoby, alebo

c) hlavné pojednávanie bolo vykonané v neprítomnosti obžalovaného, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky.

Podľa § 317 ods. 1 Trestného poriadku ak nezamietne odvolací súd odvolanie podľa § 316 ods. 1 alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1.

Podľa § 319 Trestného poriadku odvolací súd odvolanie zamietne, ak zistí, že nie je dôvodné.

Podľa § 321 ods. 1 Trestného poriadku odvolací súd zruší napadnutý rozsudok aj

a) pre podstatné chyby konania, ktoré napadnutým výrokom rozsudku predchádzali, najmä preto, že boli porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci alebo právo obhajoby,

b) pre chyby v napadnutých výrokoch rozsudku, najmä pre nejasnosť alebo neúplnosť jeho skutkových zistení alebo preto, že sa súd nevysporiadal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie,

c) ak vzniknú pochybnosti o správnosti skutkových zistení napadnutých výrokov, na ktorých objasnenie treba dôkazy opakovať alebo vykonať ďalšie dôkazy,

d) ak bolo napadnutým rozsudkom porušené ustanovenie Trestného zákona,

e) ak je uložený trest neprimeraný, alebo

f) ak je rozhodnutie o uplatnenom nároku poškodeného na náhradu škody v rozpore so zákonom.

Podľa § 322 ods. 1 Trestného poriadku ak po zrušení napadnutého rozsudku alebo niektorej jeho časti treba urobiť vo veci nové rozhodnutie, vráti odvolací súd vec súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom

rozsahu znovu prejednal a rozhodol, len vtedy, ak by doplnenie konania odvolacím súdom bolo spojené s neprímeranými ťažkosťami alebo by mohlo viesť k iným skutkovým záverom.

Podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku odvolací súd rozhodne sám rozsudkom vo veci, ak možno nové rozhodnutie urobiť na podklade skutkového stavu, ktorý bol v napadnutom rozsudku správne zistený alebo doplnený dôkazmi vykonanými pred odvolacím súdom. V neprospech obžalovaného môže odvolací súd zmeniť napadnutý rozsudok len na základe odvolania prokurátora, ktoré bolo podané v neprospech obžalovaného; vo výroku o náhrade škody tak môže urobiť aj na podklade odvolania poškodeného, ktorý uplatnil nárok na náhradu škody.

Krajský súd v Trnave ako odvolací súd (ďalej aj len ako „krajský súd“) podľa § 315 Trestného poriadku preskúmal napadnutý rozsudok v zmysle § 316 Trestného poriadku a zistil, že nie je dôvod na zamietnutie odvolania v zmysle § 316 ods. 1 Trestného poriadku, ani na zrušenie napadnutého rozsudku podľa § 316 ods. 3 Trestného poriadku. Odvolanie podali obžalovaný a prokurátor ako oprávnené osoby, v zákonnej lehote a proti výroku o treste, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný. Podľa § 317 ods. 1 Trestného poriadku odvolací súd preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo a dospel k týmto zisteniam a záverom.

Krajský súd vzhľadom na dôvody odvolaní smerujúce len čo do výroku o treste a spôsobe jeho výkonu obmedzil svoju prieskumnú povinnosť len na tento výrok.

Napadnutým rozsudkom bol obžalovanému uložený trest odňatia slobody v trvaní dvanásť mesiacov nepodmienečne. Trestnú sadzbu uvedenú v § 345 ods. 1 Trestného zákona prvostupňový súd neupravoval ani v jej spodnej ani hornej hranici, nakoľko správne konštatoval vyrovnaný pomer poľahčujúcich a priťažujúcich okolností v zmysle § 38 ods. 2 Trestného zákona.

Prokurátor v podanom odvolaní namietal priznanie poľahčujúcej okolnosti v zmysle § 36 písm. l) Trestného zákona, pretože mal za to, že ju možno priznať len v prípade, ak ide o priznanie a úprimné oľutovanie, čo u obžalovaného B. naplnené nebolo. Poukázal na celkové správanie sa obžalovaného počas trestného konania, tento sa od začiatku nepriznával, po podaní obžaloby nebol prítomný na hlavnom pojednávaní a tak ani neuskutočnil vyhlásenie podľa § 257 Trestného poriadku. Až po vykonaní dokazovania, vrátane ním navrhnutých dôkazov, prišlo k zmene jeho postoja a zaslaníu ospravedlňujúceho listu.

Odvolací súd sa v tomto smere stotožnil s postupom okresného súdu, ktorý vyhodnotil, že poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. l) Trestného zákona možno obžalovanému priznať vzhľadom na to, že sa obžalovaný v konaní pred súdom poškodenému ospravedlnil, a následne uviedol, že je mu ľúto čo urobil, že mal počúvať čo mu pedagóg hovoril, a nie ísť „proti nemu“. Vzápätí mu bolo umožnené urobiť aj vyhlásenie o vine, keďže o takýto postup prejavil záujem. V danom prípade zohľadnil odvolací súd v prvom rade list osobne adresovaný poškodenému, ktorý zaslal aj Okresnej prokuratúre Trnava a riaditeľovi ÚVTOS Leopoldov. Napriek tomu, že sa obžalovaný nepriznával od začiatku obvinenia, a prišlo k tomu až v priebehu konania pred súdom, v spojení s následne urobeným vyhlásením o vine, teda priznaním sa k trestnej činnosti, možno v tomto prípade poľahčujúcu okolnosť priznať.

Nemožno sa však stotožniť s postupom okresného súdu, ktorý vo výroku o treste použil ustanovenie §39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona per analogiam. Aj vzhľadom k tomu, že v odôvodnení svojho rozhodnutia sa bližšie nevenoval tomu, prečo postupoval v zmysle tohto ustanovenia, možno sa domnievať, že toto ustanovenie použil v uvedenom výroku nadbytočne a nedopatrením. A to najmä z dôvodu, že neukladal trest mimoriadne znížený pod dolnú hranicu zákonom ustanovenej (upravenej) trestnej sadzby.

K uvedenému však je nutné dodať, že ustanovenie § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona per analogiam by bolo aplikované nesprávne aj z dôvodu, že „dodatočné priznanie“ súd nemá zohľadniť pri ukladaní trestu v takom rozsahu, že by znížil trest mimoriadne pod dolnú hranicu zákonnej trestnej sadzby. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací je toho názoru, že aj po začatí dokazovania možno umožniť obžalovanému urobiť vyhlásenie o vine podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného zákona, a toto aj prípadne prijať, avšak potom už nemožno aplikovať ustanovenie § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona per analogiam, a to práve z tých dôvodov, že obžalovaní až po vyvinutí sa dôkaznej situácie v ich neprospech by sa začali „dožadovať“ urobením vyhlásenia tých istých „výhod“, aké majú obžalovaní, ktoré takéto vyhlásenie urobia pred začatím dokazovania viny. Podľa odôvodnenia stanoviska trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj ako „NS SR“) z 27. júna 2017, sp. zn. Tpj 55/2016, č. 44 Zbierky stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR 5/2017, možno použiť ustanovenie § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona pri použití argumentu a minori ad maiorem (od menšieho k väčšiemu), nielen pri páchatelovi trestného činu pri uzavretí a schválení dohody o vine a treste, ale aj v prípade uznania viny podľa § 257 ods. 1 písm. b), c) Trestného poriadku (po prijatí takého vyhlásenia súdom), keďže páchatel (procesne ako obžalovaný) neodvolateľne prijal

všetky právne účinky uznania viny (dokonca) bez toho, aby bolo akýmkoľvek spôsobom predznamenané rozhodnutie súdu o druhu a výške uloženého trestu. Svoj záver však NS SR odvodzuje od myšlienky, že dôvodom použitia analógie je podmienenosť mimoriadneho zníženia trestu oboma procesnými úpravami na rovnakom princípe, ktorý umožňuje obvinenému (obžalovanému) vzdať sa dokazovania na hlavnom pojednávaní. Je potom namieste, aby súd po prijatí vyhlásenia obžalovaného o vine (rovnako právne rovnocenného vyhlásenia o nepopretí spáchania činu) mal možnosť (nie povinnosť) pristúpiť na báze analógie k mimoriadnemu zníženiu trestu za rovnakých podmienok, ako pri schválení dohody o vine a treste.

Keďže obžalovaný sa „nevzdal“ dokazovania na hlavnom pojednávaní, ale svoje vyhlásenie o vine urobil až po vykonanom dokazovaní, nemožno v jeho prípade mimoriadne znížiť trest pod dolnú hranicu trestnej sadzby podľa ustanovenia § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona. Navyše treba poukázať na skutočnosť, že A. B. do spáchania prejednávaneho skutku nevedol riadny život, keďže už v roku 2008 sa ako mladistvý dopustil lúpeže, následne majetkovej trestnej činnosti, porušovania domovej slobody a obzvlášť závažného zločinu vraždy.

Okresný súd sa následne správne vysporiadal s ďalšími okolnosťami dôležitými pre zákonné rozhodnutie o treste obžalovaného.

Práve s odkazom na právne úvahy okresného súdu k tomu, prečo nevyhovel návrhu obhajoby na upustenie od uloženia ďalšieho trestu, premietnuté na stranách 5 až 7 odôvodnenia rozsudku, vyhodnotil krajský súd odvolaciu námietku obžalovaného (totožnú s tou, ktorú uplatnil ako svoju obranu v konaní pred okresným súdom) k upusteniu od uloženia ďalšieho trestu, resp. upusteniu od potrestania obžalovaného, ako nedôvodnú. Krajský súd v celom rozsahu poukazuje na odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu v tejto časti bez potreby jeho opakovania.

V zmysle ustanovenia § 40 ods. 1 Trestného zákona od potrestania páchatel'a prečinu, ak ním nebola spôsobená smrť alebo ťažká ujma na zdraví, možno upustiť, ak

a) páchatel' priznal spáchanie prečinu, jeho spáchanie ľutuje a prejavuje účinnú snahu po náprave a ak vzhľadom na povahu spáchaného prečinu a na doterajší život páchatel'a možno dôvodne očakávať, že už samotné prejednanie veci pred súdom postačí na jeho nápravu,

b) súd prijme záruku za nápravu páchatel'a a má za to, že vzhľadom na výchovný vplyv toho, kto záruku ponúkol, povahu spáchaného prečinu a osobu páchatel'a uloženie trestu nie je potrebné, alebo

c) prečin spáchal v stave zmenšenej pričetnosti a súd má za to, že ochranné liečenie, ktoré mu zároveň ukladá, zabezpečí ochranu spoločnosti a nápravu páchatel'a účinnejšie ako trest; to neplatí, ak si stav zmenšenej pričetnosti spôsobil vplyvom návykovej látky.

V prípade obžalovaného B. neprišlo k naplneniu ani jednej z podmienok alternatívne uvedených v tomto ustanovení. Keďže nebola ponúkaná záruka za nápravu obžalovaného, ani nespáchal trestný čin v stave zmenšenej pričetnosti, možno uvažovať len o tom, či nie sú naplnené podmienky v zmysle prvej ponúkanej alternatívy a teda upustiť od jeho potrestania keďže sa priznal, a oľutoval spáchanie trestného činu. V prípade obžalovaného B. totiž v žiadnom prípade nemožno vyhodnotiť, že prejavuje účinnú snahu o náprave, ani že vzhľadom na jeho doterajší život možno od neho dôvodne očakávať, že už samotné prejednanie pred súdom postačí na jeho nápravu. A to ani napriek tomu, že v priebehu konania pred súdom zmenil svoj postoj a ospravedlnil sa poškodenému.

Z hľadiska jeho doterajšieho života ho možno oprávnenne hodnotiť ako recidivistu, páchatel'a majetkovej a najzávažnejšej násilnej trestnej činnosti. V žiadnom prípade sa nemožno stotožniť s tvrdením obhajoby, že nie je účelné ukladať obžalovanému ďalší trest, že treba chápať motív obžalovaného pretože sa len snažil dostať mimo ÚVTOS Leopoldov a s tým, že okresný súd takýmto postupom judikoval zánik rodičovských práv obžalovaného a legalizoval zničenie jeho rodinných väzieb.

V prvom rade je treba obžalovanému pripomenúť, že trest, ktorý vykonáva, mu bol uložený za ním spáchanú trestnú činnosť. Každý páchatel' v prípade odhalenia jeho trestnej činnosti, následného uznania za vinného z jej spáchania a uloženia trestu za túto trestnú činnosť je povinný sa trestu ako opatreniu štátneho donútenia podrobiť. Základnou funkciou trestu je ochrana spoločnosti pred trestnými činmi a pred páchatel'mi, ktorá sa uskutočňuje dvoma prvkami, a to prvkom donútenia (represia) a prvkom výchovy. Aj keď je nevyhnutné dodržať zásadu, ktorá má zabezpečiť čo najmenší vplyv trestu na rodinu páchatel'a a jemu blízke osoby s tým, že trest má postihovať len páchatel'a, nie je uveriteľná ani prezentovaná motivácia obžalovaného, ktorá ho mala viesť k prejednávanej trestnej činnosti, a to že sa len snažil dostať do iného výkonu trestu odňatia slobody, mimo ÚVTOS Leopoldov za účelom styku s príbuznými, s deťmi.

Už z hodnotenia ÚVTOS Ružomberok na osobu obžalovaného (u nich ako odsúdeného za inú trestnú činnosť, vykonávajúceho trest odňatia slobody) je totiž zrejmé, že obžalovaný neplní povinnosti, ktoré sú na jeho osobu vo výkone trestu odňatia slobody kladené, a to bez ohľadu na to, v ktorom ústave

na výkon trestu odňatia slobody sa práve nachádza. Od 6.6.2013 vykonával väzbu v ÚVV Košice, adaptácia prebiehala s problémami, následne bol v roku 2014 premiestnený do ÚVTOS Ružomberok, kde jeho správanie bolo tiež s problémami, nedodržiaval zákazy a pokyny. V roku 2019 bol do ÚVTOS Leopoldov premiestnený z preventívno-bezpečnostných dôvodov, bol disciplinárne potrestaný. V roku 2020 bol na vlastnú žiadosť premiestnený do ÚVTOS Ilava, napriek tomu vedome porušoval zákonné normy a bol štyrikrát disciplinárne potrestaný. V roku 2021 bol premiestnený na ďalší výkon trestu do ÚVTOS Ružomberok, kde bol do dňa 21.4.2023 už tiež disciplinárne potrestaný.

Berúc do úvahy všetky vyššie uvedené skutočnosti, je trest uložený napadnutým rozsudkom vo výmere 12 mesiacov, uložený na dolnej hranici trestnej sadzby z pohľadu odvolacieho súdu primeraný a zákonný, ba až mierny.

Už možno len zopakovať, k možnosti „zohľadniť“ obžalovanému trest uložený Okresným súdom Košice I, sp.zn. 1T/75/2013, že nie sú splnené podmienky vymedzené ustanovením § 44 Trestného zákona, v zmysle ktorého súd upustí od uloženia súhrnného trestu podľa § 42 alebo od uloženia ďalšieho trestu podľa § 43, ak pokladá trest uložený skorším rozsudkom na ochranu spoločnosti a nápravu páchatel'a za dostatočný. Osoba obžalovaného, jeho kriminálna minulosť a celkom zjavná neochota zmeniť prístup k rešpektovaniu zákona, vylučujú možnosť upustiť od uloženia ďalšieho trestu, nakoľko v prípade tohto páchatel'a prevažuje ochranná a represívna funkcia trestu, s jeho morálnym odsúdením v podobe uloženia primeraného trestu.

Odvolací súd rovnako tak vyhovel odvolacej námietke prokuratúry ohľadom nesprávneho postupu pri zaradení obžalovaného na výkon uloženého trestu do ústavu so stredným stupňom stráženia, keďže vzhľadom na všetky vyššie uvedené charakteristiky osoby obžalovaného a jeho doterajšie správanie vo výkone trestu odňatia slobody je potrebné dospieť k záveru, že jeho náprava bude lepšie zaručená v ústave na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia, teda v ústave na výkon trestu iného stupňa stráženia, než do ktorého má byť podľa ustanovenia § 48 odseku 2 zaradený, a to so zreteľom na mieru narušenia páchatel'a.

Vzhľadom na vyššie uvedené, odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu, a keďže boli splnené podmienky uvedené v § 322 ods. 3 Trestného poriadku, rozhodol o výroku o treste a spôsobe jeho výkonu sám, tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný riadny opravný prostriedok.